

Beszámoló a Rétsági Városi Művelődési Központ és Könyvtár 2008-as tevékenységéről, az alapító okiratban foglaltak végrehajtásáról

Tartalom:

Bevezetés

I. Nagyrendezvények

1. Színházi előadások
2. Ünnepek
3. A zenei élet lehetőségeiről
4. Egyéb nagyrendezvények
5. Segítség társintézményeknek és külső szervek rendezvényeihez

II. Könyvtár

III. Kiállítások

IV. Kiscsoportos tevékenység

V. A Civil Szervezetek Háza

VI. A mozi

VII. Kiadványaink

VIII. A működés feltételei

Személyi feltételek

Tárgyi feltételek

IX. Pályázatok

Bevezetés

A 2004. év végén, a 2005. év elején vizsgálatot végzett városunkban a közművelődési feladatok ellátását illetően a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma által megbízott szakfelügyelet. A szakfelügyeleti jelentést a képviselő-testület tárgyalta. A részletes szakmai vizsgálat számos vonatkozásban elismerte munkánkat. Javaslatait pedig igyekeztünk megfogadni a munkánk javítása érdekében.

Könyvtári intézményegység minisztériumi felülvizsgálatára is sor került. A szakmai felülvizsgálat megállapításait megtárgyalta a városi önkormányzat. A hiányosságok szerepelnek a feladataink közt. Ezek közül azokat, amelyek nem beruházás-igényesek, folyamatosan megoldjuk, a jelentősebb anyagiakat igénylő feladatok megoldása azonban mindeztidáig forráshiány miatt nem valósulhatott meg.

A 2008. év folyamán egy intézményi átvilágítás zajlott le a művelődési központunkban. Az átvilágítási jegyzőkönyv megállapításaival jórészt egyetértünk, az abban foglaltak alátámasztják eddigi törekvéseinket.

I. Nagyrendezvények

Színházi előadások

A Nógrád-Hevesi Szlovákok Egyesülete rendszeresen hoz színházi produkciókat városunkba. A társulat május végén egy kamaradarabot hozott Rétságra. A Cervinus Teátrum előadása során Samko Tale (Daniela Kapitánová): Temető könyv című groteszk élet-játékát nézhette meg a közönség.

Meseszínházi előadások mindig népszerűek. Január hónap folyamán a Maskati Bt. Társulata látogatott el hozzánk „A hattyúk tava” című előadással, májusban pedig a Maszk Bábszínpad hozta el a „Mátyás király bolondos kalandjai” című darabot. Az októberre tervezett 7 Mérföldes Színház „Bors néni” című előadása a szereplők betegsége miatt elmaradt.

Az elmúlt év decemberében intézményünkben köszönthettük a Vertigo Szlovák Színjátszó Csoport színelőadását. A társulat Tatiana Kusá: És velem mi lesz, édes? című komédiáját hozta el hozzánk. Az előadásra szép számmal érkeztek a térség szlovák nemzetiségű településeiről.

Május végén, a „Nefelejcs nótashow” címmel a Hálózat TV-n nagy sikerrel futó műsor szereplői adtak szórakoztató műsort a művelődési központ színháztermében.

Ünnepségek

Nemzeti ünnepeink kiemelt feladatként jelentkeznek intézményünk életében. Az 1848/49-es szabadságharcra emlékezve **március 15-én** a hagyományoknak megfelelően az általános iskolások adtak színvonalas műsort, melyet a Lajtorja Néptánciskola növendékei, valamint a Rétsági Kilátó Kulturális Egyesület programja gazdagítottak játékkal. Az ünnepséget a szabadságharc rétsági csatájára emlékező táblák megkoszorúzása zárta.

Május 1. Az elmúlt évben végre már az időjárás is kedvezett a rendezvénynek. Kora délelőtt az immár hagyományos főzőversennyel indult a programsorozat, s nyolc csapat vállalkozott arra, hogy a zsűri elé viszi az általa készített ínycségeket. Délután változatos programkínálat jellemezte az eseményt. A kitűnő ebédet követően felléptek a rétsági csoportok, így köztük a judósok, a néptáncosok és a modern tánc kedvelői is. Meglepetés volt a kangoo-csoport és az Ipolyságról érkező két táncos – Mónika és Niki – szereplése. Az esti főműsorban ismerősként köszönthettük a 7határ Együttes koncertjét, majd Csengeri Attila és Mahó Andrea musical-műsora következett. Az esti tábortűz előtt a diósjenői Kőszirt Néptáncegyüttes, majd a Betli-duó szórakoztatta a közönséget.

Szent István királyunk rétsági ünnepe a hagyományoknak megfelelően egy szabadtéri istentisztelettel kezdődött. A misét Tóth Ferenc atya, Rétság közelmúltban kinevezett plébánosa celebrálta. Az ünnepi pillanatokat követően a művelődési központ melletti parkolóban folytatódott a program. Minden korosztályra gondoltunk a műsor összeállításában. A sorozatban volt néptánc- és moderntánc bemutató, operett és magyar nóta, fellépett Ayala, a népszerű komikus, bemutatót tartottak a tehetséges rétsági fiatal motorversenyzők. Az est szabadtéri bállal zárult, melyből nem maradhatott el a népszerű tűzijáték sem, melyre a sportkombinátban került sor.

Október 6-án az aradi vértanúkra emlékeztünk a templomkertben. Az általános iskola rendezvényének technikai lebonyolítását intézményünk vállalta magára. Öröndetes, hogy az utóbbi években nem csupán a gyermekek látogatják a rendezvényt, a középiskolások is gazdagították fellépésükkel a műsort.

Az **október 23-i ünnepségen** került sor a „Város szolgálatáért” és „Az év rétsági tanulója” kitüntető címek átadására. Az ünnepi műsorban a rétsági iskola tanulóit követően Kozák Katalin adott műsort a Kereplő és az Aprócska táncgyüttessel, valamint fiatal rétsági előadók: Majer Szilvia, Szájbely Zsolt, Majnik László és Németh Roland lépett fel.

A zenei élet lehetőségeiről

A **Rózsavölgyi Márk Zeneiskola Rétsági Tagozata** immár több, mint három évtizede gazdagítja a település kulturális életét. Az iskola működése óta számos tehetséges zenéhez értő, s azt értőn művelő emberrel ismertette meg ezt a művészeti ágat. A növendékek évről-évre a **tanévzáró koncerten** adnak számot előmenetelükről, s az évzáró **karácsonyi koncertek** is mindig nagy sikernek örvendenek.

A **kiállításmegnyitók** alkalmából minden esetben élünk a lehetőséggel, hogy kísérő rendezvényként színvonalas zenei produkciókkal is megörvendeztessük a megnyitóra érkezőket.

A **nyári koncertkínálatunkban** két könnyűzenei együttes is vállalkozott arra, hogy zenéjükkel az ezt a speciális stílust szerető közönségükhöz szóljanak. Az első koncertet a rétsági fiatalokból álló **Insomnia** együttes adta, míg a másodikat a nagyoroszi **Volfram** együttes.

Az elmúlt év őszén egy **új könnyűzenei formáció** alakult az intézményünkben. Az együttes nevet még nem választott magának, de reméljük, hogy fellépésükkel az elkövetkezendőkben gazdagítják a zenei kínálatunkat.

Egyéb nagyrendezvények

Az **Újévköszöntő** ünnepség hagyománya is már jónéhány évre nyúlik vissza. A program során Mezőfi Zoltán polgármester úr mondott köszöntőt, s az ünnepséget Dobai Szabolcs és Fazekas László zenejátéka tette ünnepélyesebbé.

A **Vöröskeresztes Bál** egy évtizedek óta megrendezésre kerülő társadalmi esemény városunkban. A farsangi időszakban a legrangosabb szórakozási alkalom.

A **jótekonysági gálaműsor** az óvoda támogatására, a város intézményeinek, civil szervezeteinek és amatőr csoportjainak összefogásával valósult meg.

A **Költészet Napján** immár ötödik alkalommal adtuk át a Spangár díjat. A Spangár András Irodalmi Kör az elmúlt évek során ismertséget szerzett önmagának és városunknak a megyehatárokon, – sőt az internetes megjelenése és az általa hirdetett pályázat révén – az országhatárokon túl is. Külön öröm a számunkra, hogy az irodalmi rendezvényeinken tehetséges rétsági fiataloknak tudtunk bemutatkozási lehetőséget biztosítani.

A **gyermeknap** május utolsó vasárnapján mindig sok látogatót vonz. Törekszünk a változatos, színes programok megszervezésére. A vidám, hangulatos játékos délután zárásaként ismét megszerveztük az utóbbi években mindig sikernek örvendő kareoke-bemutatót. Az elmúlt évi rendezvény előkészítésében, lebonyolításában és a feltételek előteremtésében is nagy segítségünkre volt a Szülői Munkaközösség lelkes segítő csapata.

A **Honismereti Akadémia** előadássorozatnak nagy hagyománya van a rétsági művelődési központ életében. Ez alkalommal a Föld Napja alkalmából, Széchenyi Zsigmondnak a híres Afrika-vadásznak az emlékéét idézte fel Balog István. Az est jeles vendége volt gróf Széchenyi Zsigmondné Mangi asszony, a híres vadász felesége.

Jakabovits Zsuzsanna könyvbemutatója sokak számára volt meglepetés. Jakabovits Zsuzsanna már egy évtizednél is hosszabb ideje él Rétságon, és munkája során a helyi Gyógytorna szakrendelésen szerzett tapasztalatokat, ismerte meg a helyi emberek egészségügyi gondjait, kérdéseit. A bemutatott mű ezen kérdések és válaszok összegyűjtése alapján összeállított segédeszköz.

A **Művészetre Hívás Napjának** megrendezése a Salgótarjában élő Rónai Róbert művésztanár kezdeményezésére indult 2007-ben. Az idén a Sugárkankalin Turisztikai Egyesület tíz települése is csatlakozott a kezdeményezéshez. A rétsági programot a Kilátó Kulturális Egyesület szervezte. A programban szerepelt helyi alkotók kiállítása, irodalmi előadás, kézműves foglalkozások és filmvetítések és tárlatvezetés a helytörténeti kiállításon.

Június hónapban Névadó Néptánc Gálát szervezett a rétsági táncegyüttes. A műsorban felléptek a rétsági óvoda és iskola néptánc csoportjai; de szólótáncosok is érkeztek. A gálát követő **Batyus Bálon** az Esztam Zenekar húzta a talpalávalót a művelődési központ aulájában.

Rétsági Szlovák Kisebbségi Önkormányzat, Glückné Salgai Szilvia vezetésével immár hatodik alkalommal szervezte meg a **rétsági nemzetiségi találkozót**. A fellépők között elsősorban a helyi és térségből érkező csoportok szerepeltek – így a rétsági Aprócska és a

Kereplő együttes és a Szlovák Vegyeskar, valamint a nőtincsi néptáncsoport –, de a programot színesítendő más vidékről is érkeztek vendég-együttesek.

Az **Anyatejes világnap** a védőnői szolgálat hagyományos nyári rendezvénye intézményünkben, melyben a kismamákat és a város legifjabbjait köszöntik. Rétságon immár hetedik alkalommal érkeztek kedves vendégek a művelődési központba. A Szoptatási Világhét helyi eseményét szervező védőnők – Laczkó Mária és Paulovics Andrásné – invitálására. A résztvevőket az óvodások köszöntötték színes műsorukkal.

A **szüreti felvonulás** kezdeményezői az óvoda és a városi nyugdíjas klub. Az immár hagyományossá váló programot sokan várják és köszöntik városszerte. A városon végig vonuló színes forgatag az elmúlt évben is a Nagyparkolóban zárult egy zenés, táncos mulatsággal. A programot egy esti bál zárta a művelődési központ aulájában.

A **Mindszenty ünnepségek** hagyományát a Szilágyi Erzsébet Nőegylet alapította meg. Az elmúlt év sorát a rendezvények megszervezésének feladatát átadták a helyi önkormányzatoknak. Ennek megfelelően került sor a felsőpetényi ünnepség után a rétsági emlékműnél való koszorúzásra.

Az Őszi Könyvhét alkalmából megyénk legrangosabb irodalmi folyóirata a **Palócföld** új főszerkesztője, Mizser Attila és szerkesztője, Handó Péter látogatott el hozzánk. Az ankét lehetőséget adott rétsági és Rétság környéki írók, költők új termésének bemutatására is.

A **népi ünnepekhez** kapcsolódóan az elmúlt évekhez hasonlóan **kézműves foglalkozásokat** szerveztünk. Sokan készítettek ilyen alkalmakkor díszeket, ajándéktárgyakat húsvétra, az adventi időszakra, vagy karácsonyra.

Az **Idősek Napja** fő védnöke a Vöröskereszt Szervezet. A program során az óvodások és az általános iskolások adták a műsor jó részét. Az Idősek Napja egyúttal arra is alkalmat kínált, hogy a véradásban élen járó donorokat is köszöntsék.

A rétsági néptáncegyüttes meghívására városunkba látogatott az **András-napi multság** alkalmából Zselíz felvidéki város kiváló Kincső Ifjúsági Néptáncegyüttese és az őket kísérő Gereben zenekar. Az advent előtti utolsó mulatságot a rétsági Kereplő Táncegyüttes hagyományteremtő szándékkal rendezte meg.

A Téli várása minden gyermeket izgalommal tölt el. Styaszni Ivánné kezdeményezésére egy **Mikulásnapi ünnepség** zajlott le a művelődési központban. A Mikulás személyesen is megjelent a város utcáin, hó híján hintóval érkezve, melyet a krampuszok vezettek. Az este egy Mikulás napi bállal zárult.

A Magyar Bibliatársulat kezdeményezésére a katolikus, a református és az evangélikus egyház a 2008. esztendő a **Biblia évének** nyilvánította. Művelődési központunk „A Biblia Legizgalmasabb Próféciai” címmel egy négy előadásból álló sorozatot indított. Az elmúlt év decemberében indult sorozat januárban folytatódik. A multimédiás előadássorozat során vendégünk Simon László lelkész.

Hosszú évek hagyománya immár, hogy a karácsony előtti napokban egy karácsonyi ünnepségre invitálja a város lakosságát Rétság város képviselő-testülete és a művelődési központ. A **Mindenki karácsonya** programsorozata művelődési központ színháztermében

kezdődött az óvodások, a Kereplő Néptánc együttes és a rétsági fiatalok fellépésével, majd a kézműves foglalkozások után a Nagyparkolóban rendezett ünnepséggel zárult.

Az elmúlt évben két helyszínen is volt **szilveszteri multság** a művelődési központ és telephelye területén. A Rétsági Cigány Kisebbségi Önkormányzat a Civil Szervezetek Házában tartotta összejövetelét, míg a művelődési központ aulájában bárki számára nyitott volt a szórakozási alkalom.

Segítség társintézményeknek és külső szervek rendezvényeihez

A **Rétsági Többcélú Kistérségi Társulás**, valamint a keretei közt működő Leader társulás rendszeresen a művelődési központunkban tartja rendezvényeit. Olykor havonta több alkalommal is biztosítjuk számukra a tárgyalásaik feltételeit. A társulás keretei közt működő **Tourinform Iroda** részleges nyitvatartással működik a nyári hónapokban.

A **vallásos élet** több színtere is jelen van az intézmény életében. A református egyház itt tartja az istentiszteleteket a szórványgyülekezete számára, s itt talált helyet magának az Agapé gyülekezet és a Hit gyülekezet is. A decemberben indult bibliai előadássorozat az adventista egyház kezdeményezésére valósult meg.

A váci **Boronkay Középiskola** a művelődési központban szervezi a térség továbbtanulni vágyó diákjai számára a középfokú tanulmányokra felkészítő tanfolyamot.

A városban működő **társintézményekkel** jó kapcsolatunk alakult ki. Mind az általános, mind a középiskola tanévnyitóit, ballagási ünnepségeit hangosítjuk, rendezvényeikhez helyet biztosítunk.

A város **civil szervezetei** rendszeresen igénybe veszik a művelődési központ szolgáltatásait. Minden esetben igyekszünk eleget tenni a kéréseiknek, bár azok gyakorta a hétvégeken, a nyitvatartási időn kívül szerveződnek.

A város **üzemei** is több ízben kérnek helyet rendezvényeikhez. A velük kialakított jó kapcsolat alapján kölcsönös előnyökkel jár ez az együttműködés.

Népszerűek azok az **árubemutatók, vásárok, szolgáltatások**, melyek a lakosság jobb ellátását szolgálják.

A város nagyrendezvényei – Lovas Kupa, Hubertus Nap, tűzoltó verseny – igénylik a segítségünket, a hangosítás és egyéb technikai feltételek biztosítása terén.

A lakosság felé gyakorta biztosítunk helyet egy-egy esküvő, eljegyzés, vendégfogadás, lakógyűlés, osztálytalálkozó megrendezéséhez.

II. Könyvtár

Könyvtárunk tevékenysége két részből áll. Egyrészt az olvasókat közvetlenül érintő dolgokból: – kölcsönzés, kölcsönzési idő meghosszabbítása, könyvtárközi kölcsönzés, tájékoztatás, előjegyzések vezetése, különféle szolgáltatások, úgymint fénymásolás, Internet-használat, adatbázisok használata, nyomtatás, fax küldése és fogadása, irodalomkutatás, adatgyűjtés, könyv- és egyéb dokumentum-kiemelések, kiállítások, a könyvvel és az

irodalommal, helyismerettel foglalkozó előadások, író-olvasó találkozók megszervezése és lebonyolítása, valamint rétsági és a kistérséghez tartozó iskolás csoportok fogadása, könyvtári és egyéb irodalmi órák, megemlékezések megtartása, vetélkedők lebonyolítása, EU-s információk szolgáltatása akár az ún. forró drót igénybevételével is (ez a könyvtárunknak ingyenes, mivel pályázat útján nyertük ezt a lehetőséget) könyv-, bélyeg- és egyéb érdekes kiállítások rendezése, összeállítása a helyi tárlókban az aktuális évfordulók kapcsán, ezeket havonta, kéthetente frissítjük.

Másrészt az olvasókat, könyvtárhasználókat nem érintő tevékenységünk, amit úgy is fogalmazhatnánk, hogy szakmai háttér munka – ami abból áll, hogy az általunk megrendelt vagy számunkra ajándékként felajánlott dokumentumokat könyvtári kölcsönzésre vagy helybenhasználatra alkalmassá tesszük, azokat szolgáltatjuk. A dokumentumok beszerzése az intézmény költségvetéséből, pályázati pénzeszegekből és a könyvtárat látogatók ajándékaiból, felajánlásaiból történik. A könyvtár zsúfoltsága miatt állomány revíziót kezdtünk el 2008-ban, ami átnyúlik a 2009-es évre is. Ez annyit jelent, hogy a régebben nem kölcsönzött könyveket kivesszük a forgalomból, ezeket fölőspéldány raktárnak ajánljuk fel, amennyiben ott sem tartanak rá igényt, akkor értékesítjük azokat. Természetesen egyidejűleg a rongált és tartalmilag elavult könyveket is kivonjuk a forgalomból. A visszahozott könyveket a raktári rend szerint helyükre rakjuk vissza.

A helyismereti gyűjteményünkhöz tartozó újságcikkeket, fényképeket kifénymásoltuk és digitalizáltuk. Ezek egy része a Rétsági Kalendárium c. kiadványban megtekinthető lesz.

Az eMagyarország Pont és a Foglalkoztatási Információs Pont működtetését a tavalyi év folyamán is végeztük, mivel erre pályázatok útján sikerült az anyagiakat biztosítani.

Könyvtárunk 2008-ban is ingyenesen bocsátotta a használók rendelkezésére a világ egyik legnagyobb elektronikus adatbázisát, az amerikai EBSCO gyűjteményt, mely szinte minden tudományágat felölelő majdnem naprakész információkat tartalmaz.

A civil szerveződéseknek, a baráti összejöveteleknek teret adtunk, így az olvasóvá nevelés is egyszerűbb volt, mivel figyelemfelkeltő kis „kiállításaink” darabjaiból nagyon sokszor olyanok is kölcsönöztek, akik kölcsönzésre nem is gondoltak. Rendszeresen, heti egy alkalommal a **Rétsági Kilátó Kulturális Egyesület** tartja összejöveteleit könyvtárunkban, de minden programunkban aktívan részt is vesznek. Gyakran szerveztünk ún. **csoporthoz** **foglalkozásokat** diákok számára, amikor általában könyvtárhasználati információs órákat tartottunk, katalógushasználati ismereteket, a könyvtárban rejlő lehetőségekről tájékoztattuk a tanulókat, ezeket tanóra keretében vagy napközis csoportok délutáni látogatása alkalmával tartottuk meg. Bekapcsolódtunk az országos „**Szeretem a könyvtáram**” mozgalomba, amely biztosított számunkra a könyvtárra odafigyelő, figyelemfelkeltő plakátokat, szórólapokat – esztétikus, a kicsik számára külön babaolvasójegyeket, a tinik és kamaszok számára hasznos információkat tartalmazó könyvjelzőket, kitűzőket – ezeknek úgy a kicsik, mint az ifjúsági korosztály nagyon megörült. A különféle kulturális és könyveseményekre programokat szerveztünk, ilyen volt a **Magyar Kultúra Napja** megemlékezés, a „Lakóhelyünk Rétság” c. pályázat eredményhirdetése és a „Reneszánsz év kezdete” című műsor megtartása; a **Költészet Napi** megemlékezés, Spangár díjak átadása, az Üzenetek, vallomások, strófák antológia bemutatása – természetesen helyi fiatalok előadásában, könyvbemutató az **Ünnepi Könyvhéten**, gyermekfoglalkozások (kézműves és ügyességi, irodalmi vetélkedő) tartása, az **EU Nap** alkalmából ismeretterjesztő előadás felső tagozatos diákoknak a környezetvédelemről. A **Gyermekkönyvhét** alkalmából könyvismereti foglalkozások, vetélkedők és kézműves foglalkozás megtartása volt a cél, hogy a gyerekek jól érezzék magukat.

A 2008. évi forgalmi adataink a következőképpen alakultak:

Beiratkozott olvasók száma: 603 fő
Ebből 14 éven aluli 308 fő

Könyvtárlátogatók száma: 18 607 fő
Ebből 14 éven aluli 5 267 fő

Kölcsönzők száma: 5 273 fő
Ebből 14 éven aluli 1 136 fő

Kölcsönzött dokumentumok száma: 19 741 db
Ebből 14 éven aluli 2 664 db

Referenz kérdések száma: 14 849 db

Helyben használt dokumentumok száma: 23 245 db

Távhasználók száma: 15 534 fő

Dokumentumállományunk:

Könyv:	41 837 kötet	
Időszaki kiadvány:	76 kötet	
Hanglez, zenei CD, MC:	2 303 db	
CD ROM:	153 db	
Térkép, diapozitív, Vdk, DVD film:	425 db	
Összesen:	44.939 db	15 746 212,- Ft értékben.

III. Kiállítások

Proksza Gyöngyi isaszegi művész, aki visszaemlékezéseiben mindig a természethez való viszonyát emelte ki. A művész családja az 1700-as évek elején Zólyom megyéből költözött át a Nógrád megyei *Erdőkürt* faluba. Kiállítása a március 15-i ünnepséget gazdagította.

Óvári János festő immár harmadízben vállalkozott arra, hogy legújabb képeit a nyilvánosság elé tárja. Kiállításának megnyitója mindig sok érdeklődőt vonz. A tárlatot Karaffa Gyula, a Börzsönyi Helikon szerkesztője nyitotta meg, s zeneszóval Dobai Szabolcs és Markóné Dikasz Gabriella tette ünnepélyesebbé.

A balassagyarmati Szent Imre általános iskola 11. osztályos tanulói – köztük két rétsági: Antalics Brigitta és Zemeny Alíz – egy **környezetvédelmi kiállítást** állított össze. A színes tablókából álló vándorkiállítás az elmúlt év májusában volt látható Rétságon.

A Bódi testvérek, **Bódi Sándor** festő és **Bódi István** fadaragó kiállítása ez alkalommal is nagy sikernek örvendett. A kettős kiállítás során köszönhetjük városunk körzeti orvosának és testvérbátyjának alkotásait.

Az Ünnepi Könyvhét sem maradhat el rétsági szerző könyvének bemutatása és ehhez kapcsolódó képzőművészeti program nélkül. Ez alkalommal **Szávai Attila** Spangár-díjas író legújabb kötetéhez – mely Fészercsend címmel jelent meg a Kapu Kiadó gondozásában – gratulálhattunk. Szávai Attila először verseivel jelentkezett a helyi, majd regionális kiadványok hasábjain, de meglehetősen hamar rátalált egyéni stílusára. Új könyvét a jó barát – **Valkó Gyula** festőművész – illusztrálta. A bárki származású művész képeiből nyílt kiállítás a művelődési központ társalgójában.

Hagyomány immár, hogy a tanév végeztével a művelődési központ **kézműves műhelyének** növendékei és a **tűzzománc kör** tagjai egy közös kiállításon mutatják be az elmúlt év alatt készült alkotásaik legszebbjeit.

Immár negyven éve annak, hogy 1968 augusztusában a Szovjetunió és a Varsói Szerződés további négy tagországa végrehajtotta Csehszlovákia katonai megszállását. A Nógrád Megyei Levéltár kezdeményezésére, művelődési központunk **„Rétság – Léva – 1968”** címmel egy kiállítást nyitott meg a négy évtizeddel ezelőtti eseményekre emlékezve. A megnyitó alkalmából egy konferenciát is szerveztünk. A kiállítás bemutatásra került a felvidéki Zseliz városában, a megyeszékhelyen, és a balassagyarmati művelődési központban is.

A **Magyar Fotográfia Napja** immár öt éve nem múlhat el a Rétsági Fotóköri tagjainak új képeiből álló kiállítása nélkül. Hatodik alkalommal léptek képeikkel a Vargáné Fidel Ágota vezette kör tagjai a nyilvánosság elé. Az idei tárlatra immár tizenhárom alkotó jelentkezett. A kiállítást – Dobai Szabolcs hegedűszólója után – Kovács Ferenc, a balassagyarmati Balassi Bálint Gimnázium tanára – maga is kiváló fotós – nyitotta meg.

A Városi Művelődési Központ és Könyvtár kiállító termében november 5-én került sor a **Gobelin kör** sorrendben nyolcadik kiállításának megnyitójára. A tárlatot Dovák B. József művésztanár nyitotta meg. A megjelenteket Dovák Panna Gyopárka zeneiskolai tanuló és Markóné Dikasz Gabriella tanárnő lepték meg hangszeres zenéjükkel.

„Altáji Ősz”. Ezzel a címmel nyílt 2008. november 18-án a rétsági Művelődési Központban Balog István és Valkó Gyula fotókiállítása, a „9. TRIDEA SZIBÉRIA – Altáj 2008.” Expedícióról. A kiállítást Haraszty László, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Természet- és Környezetmegőrzési szakállamtitkára nyitotta meg. Ezt követően pedig álló- és mozgóképekkel kísért élménybeszámolót nézhetek meg az érdeklődők.

Állandó kiállításaink körében természetesen elsősorban a Civil Szervezetek Házában lévő **helytörténeti kiállítást** kell említenünk. Igyekszünk minden ott lezajló rendezvényt kihasználni arra is, hogy a résztvevőket megismertessük a településünk múltjának legjelentősebb epizódjait felvillantó tárlattal. Ugyanott található a **rétsági alakulat történetét** bemutató kiállítás. Fennállásának hat évtizedét tablókon, képeken, híradásokon keresztül ismerhetjük meg. Az épület egyik helyiségében **Jásztelekpusztá**, az eltűnt település **történetét** mutatjuk be. A képeken a település ma még látható nyomait, az egykori földvár nyomait, s néhány dokumentumot láthatunk. A honvédségi csapatmúzeumból örököltük azt a **rézkarcsorozatot**, mely a magyarság századainak legfontosabb eseményeit ábrázolja, s amelyet a művelődési központ folyosóján helyeztünk el.

A kiállítások sorában említeni kell még azt az **előtéri sorozatot**, mely időről időre bemutatja a város előző havi legfontosabb eseményeit.

IV. Kiscsoportos tevékenység

Alapelvünknek tartjuk, hogy minden kiscsoportos tevékenységet támogatunk, s örömmel adunk helyszínt számukra intézményünkben. Ennek következtében egyre gazdagodó kínálatot nyújthattunk az egyes területen tevékenykedni kívánók számára.

A szabadidős tevékenységi formák körébe tartozik a **női torna** és az ehhez kapcsolódó **jóga** kör. Az elmúlt évben indult egy felnőttek számára szerveződő **néptánc klub**.

Az alkotó körök közé tartozik a **gyermek kézműves szakkör** Lami Annamária pedagógus vezetésével. A Dovák B. József vezette **tűzzománc körbe** immár gyermekek és felnőttek egyaránt tevékenykednek.

A **Rétsági Gobelin Kör** nem csupán a városban élő, hanem a térségben az e különleges varrási technikának hódoló lányok, asszonyok összefogását célozza meg. Év végi hagyományos kiállításuk mindig sokakat vonz.

A **Spangár Kör** fennállása hat éve alatt szakmai berkekben is rangot vívott ki magának. Továbbra is az eredeti célt tartjuk a legfontosabbnak, hogy elsősorban a Rétság körzetében élő tollforgatókat fogja össze, segítse, buzdítsa, de már távolabbi megyékből, sőt az országhatáron túlról is érkeznek az általunk kiírt Spangár-pályázatra pályaművek. Az internetes elérhetőség, s a városi honlapon számukra biztosított oldalak révén érkeznek dicsérő visszajelzések, s alkotóinktól Amerikában, Kanadában szerkesztett honlapokon is idéztek egy-egy művet. A Spangár-díjat – egy szép tűzzománc plakettet – az elmúlt évben ötödízben ítéltük oda. A pályázatok elbírálásában mindig jeles szakemberek segítségét kértük.

A **Rétsági Fotókör** Vargáné Fidel Ágota vezetésével már hatodízben jelentkezett önálló kiállítással. A bemutatott legjobb alkotások a tárlatot követően a kiadványainkat gazdagítják. A fotókör az egyik legaktívabb csoport intézményünk életében. Szakmai bemutatókat, fotós kirándulásokat is szerveznek. Az elmúlt év során Balassagyarmaton is bemutatkoztak egy – a legjobb alkotásokból válogatott – kiállítással.

A fiatalok összefogását célozta meg a **Rétsági Ifjúsági Klub** (RIK). Tagjaik számos alkalommal voltak segítségünkre a szabadtéri nagyrendezvényeink lebonyolításában. A **RIK** egy kissé átalakult, mivel a középiskolások mindig kilépnek a klub életéből, így mindig új tagok, jelenleg felső tagozatos tanulók, jönnek össze szinte naponta a könyvtárba tanítás után, amikor a házi feladatok közös megoldását vitatják meg, valamint a napi sajtó érdekes cikkeit, híreit (ismeretterjesztő, de bulvár híreit is) böngészik át. Nekik a kért információk kikeresésében, szolgáltatásában és figyelemfelkeltés szempontjából irodalom ajánlásával segítünk.

Heti egy alkalommal tartotta foglalkozásait a **Reiki Klub**, melynek munkáját azzal segítettük, hogy az őket érdeklő irodalomgyűjteményünket folyamatosan fejlesztettük és szolgáltatottuk számukra.

Az elmúlt év során alakult meg a **Cukorbeteg Klubja**. A klub foglalkozásain előadások hangzottak el az egészséges életmódról, a betegséggel való együttélés lehetséges alternatíváiról.

A **Vállalkozók Klubja** egy új kezdeményezés nyomán indult el. Jávorka János önkormányzati képviselő hívta meg egy találkozóra a városunk vállalkozóit, hogy közösen megbeszéljék a település érdekében teendő feladatokat.

Az **angol tanfolyamunk** egy az előző évben indult kezdő csoport munkájával indult. A nyár folyamán szerveződött egy hatvan órás intenzív tanfolyam a TDK dolgozói számára. Az ősszel egy újabb kezdő csoport állt össze, mely jelenleg is látogatja intézményünket.

A **Városi Nyugdíjas Klub** a településünk egyik legnépesebb civil szervezete, rendszeresen a művelődési központunkban tartja rendezvényeit, melyekhez szervezési, lebonyolítási segítséget nyújtunk. A honvéd hagyományokat ápoló **Hunyadi Nyugdíjas Klub** létszámában valamelyest kisebb, de rendezvényei tekintetében hasonló aktivitást mutat.

A **Rák Orsi táncsoport** a modern táncokban való jártasságot kínálja a résztvevőknek. A csoport tagjai a látványos bemutatóikra a művelődési központunk színháztermében készülnek fel.

Rétság vonzaskörzetében a mi művelődési központunk nyújt lehetőséget a **KRESZ-tanfolyam** elvégzésére. A tanfolyamot egy vállalkozó végzi. Munkájához szervezési és lebonyolítási segítséget nyújtunk.

V. A Civil Szervezetek Háza

Az önkormányzat javaslatának megfelelően arra törekedtünk, hogy a Civil Szervezetek Házába minél kevesebb rendezvény kerüljön azon időszakban, mikor ez plusz fűtési költséggel jár. Bár nem minden esetben volt ez sem megoldható, így is sok civil szervezet – vette igénybe a helyiségeit. (Árpád Íjász Egylet, Városi Nyugdíjas Klub, Hunyadi Nyugdíjas Klub, a Városi Sportegyesület, az önkéntes tűzoltó szervezet, a polgárőr egyesület, a Honvéd Baráti Kör, a Cigány Kisebbségi Önkormányzat, általános iskola, stb.)

VI. A mozi

A **rétsági filmszínház** intézményünkben működik. Az általa vetített filmek szinte kizárólag sikerfilmek, a látogatottság ennek ellenére változó.

A **mesemozi** elsősorban az óvodások, valamint az alsó tagozatos iskolások számára nyújt lehetőséget. A szünidei matinék alkalmával már nagyobb gyermekek is érkeznek az ingyenesen látogatható előadásokra. Ezeket a vetítéseket saját erőből és technikával oldjuk meg, így belépődíjat sem kérünk a gyermekektől.

VII. Kiadványaink

Városunk havilapja, a **Hangadó** immár XIX. évfolyamát zárta a 2008-as év során. A lap harmas feladatköre – miszerint legyen közlönye az önkormányzatnak, programfüzete a művelődési központnak és hogy adjon számot a város eseményeiről – közül az első gyakorta akadozott az elmúlt év során. Számos esetben előfordult ugyanis, hogy nem sikerült hozzájutni a testületi döntésekhez és határozatokhoz és rendeletekhez, hogy azt közzétehesük a lapban. A terjesztését az önkormányzat által foglalkoztatott köz munkások végzik.

A **Rétsági Televízió** továbbra is élőben közvetíti az önkormányzat testületi üléseit. Az elmúlt év során egy ízben fordult elő, hogy technikai meghibásodás miatt az adást utólag, felvételtől tudtuk leadni. A havi magazinműsorban minden esetben az előző hónap eseményeiről, történéseiről adunk számot. Ezt a műsort több alkalommal ismétljük. Az adás felvételeit, az adásmenetek gondozását is intézményünk végzi. A filmek forgatása, vágása, a technikai háttér biztosítása érdekében egy munkatársunk tevékenykedik, s több önkéntes segítők dolgozik a havi magazinműsor sikere érdekében. Az adások között egy huszonnégy órás képűtség látható az adáshely műsorán, mely helyi reklámokból, felhívásokból, lakossági tájékoztatókból áll.

A **Rétsági Évkönyv**nek immár tizenegyedik száma állt össze az elmúlt év során. A kiadvány műfaja továbbra is a kalendáriumi hagyományokat követi. A Rólunk írták rovat hónapról-hónapra hírt ad a város előző évi, sajtóban megjelent eseményeiről. Olvashatunk benne részleteket olyan tanulmányokból, mely a térség értékeit veszi számba. Szintén az egész térség részére szerepelnek benne olyan helytörténeti forrásközlések, melyek ma már nem, vagy legalábbis nem könnyen érhetők utol.

Az évkönyv hagyományosan egy információs blokkal zárul, melyben önkormányzati információkat, menetredekert, a legfontosabb címeket és telefonszámokat, az üzletek nyitva tartását találjuk.

Szerettünk volna egy kiadványt megjelentetni az 1968-as események évfordulója alkalmából, az egykori rétsági katonák visszaemlékezéseiből és korabeli dokumentumokból, azonban nem sikerült a kezdeményezés fedezetét előteremteni.

A **Spangár Antológia** ötödik számát jelentettük meg az elmúlt évben. Ennek érdekében használtuk fel az elmúlt években is a lakossági felajánlásokat, mely az adó egy százaléka vonatkozásában tett támogatásból származik.

A Spangár Kör szolgál háttérül az intézmény által támogatott internetes irodalmi és művészeti havilap, a **Börzsönyi Helikon** megjelenéséhez. A lap főszerkesztője, gondozója Krasznai Gyula író. A havilap az elmúlt évek folyamán komoly szakmai elismeréseket vívott ki magának.

VIII. A működés feltételei

Személyi feltételek

Feladatainkat folyamatosan csökkenő létszám mellett kényszerülünk ellátni. Jelenleg is betöltetlen egy népművelői állás, s könyvtárból nyugállományba vonult két kolléga pótlására is csak részben kaptunk hozzájárulást. Ez az intézményegység szakmai munkájának színvonalában kétségtelenül meglátszik. Próbálkozunk azzal, hogy közmunkás segítségével pótoljuk a hiányt, ám ez természetesen nem jelenthet megoldást minden problémára.

Az önkormányzat 2008. január 1-el úgy határozott, hogy megszünteti az intézményünk önálló gazdasági státuszát. Ezzel párhuzamosan megszüntette a gazdaságvezetői jogkört. A volt gazdaságvezető végkielégítéssel távozott, a pénzügyi feladatok nagy része felkerült a polgármesteri hivatalhoz, de miután a gazdaságvezető nem csupán a könyvelési feladatokat látta el, az intézménynél maradó teendői újabb terheket jelentenek.

Tárgyi feltételek

Egyre nagyobb gondot okoz az épület elavult, **leromlott állapotú gépészeti** helyzete. A szellőző berendezés évtizedek óta nem működik, nehézzé téve egy-egy teltházás nyári színházi esemény elviselését. A vizesblokk állapota immár kritikussá vált. Az intézménybe látogatók is egyre gyakrabban szóvá teszik, hogy ez a helyzet nem méltó Rétság városához. Több ízben kiöntött a szennyvíz az előtérbe, melyet az öblítő rendszer korlátozásával tudunk csak megakadályozni. Ez viszont higiénia problémákat vet fel. Az elmúlt években is szerepelt a probléma felvetése a költségtervezetünkben, de a más intézményeknél fennálló még súlyosabb problémák miatt nem valósulhatott meg a felújítás.

A **kazánjaink** folyamatos javításra szorulnak. A háromból általában egy működik viszonylag biztonságosan. Ennek kiesése nagy gondot okozna. A CISZ-ben az épület átvétele óta hiányzik az egyik égőfej. Pótlására eddig nem volt lehetőségünk.

Az épület belső **festése** annak ellenére, hogy évről-évre újra festettünk egy-egy szakaszt, valamint, hogy saját erőből is elvégeztünk kisebb faljavítási, festési munkálatokat – folyamatos javításra szorul. Szederjesi Csaba vállalkozó pedig társadalmi munkában is több alkalommal segítségünkre volt.

A **fény- és hangtechnikánk** folyamatos kiegészítésre szorul. A színpadi beépített hangtechnika erősítője nem javítható, így folyamatos szereléssel pótoljuk a mobil rendszer elemeivel. Gyakran előfordul azonban, hogy több helyszínen is kell egy időben hangosítani, ami olykor nehéz feladat elé állít bennünket.

Az épület vasablakai igen rosszul szigetelnek, ami nagy mértékben hozzájárul a fűtési költségek növekedéséhez. Csupán a felső szint nyílászárói felelnek meg a mai követelményeknek, az alsó szinten az immár lassan négy évtizeddel ezelőtti vasablakok találhatók.

IX. Pályázatok

Azt tapasztaltuk, hogy számban jóval kevesebb pályázati lehetőség került az elmúlt év során kiírásra, mint korábban. Az egyes pályázatok által elnyerhető összegek is jóval kisebbek. Néha ötvenezer forint reményében próbálkozunk egy-egy pályázati lehetőséggel, de alapelvünk az, hogy nem hagyhatunk ki egyetlen esélyt sem. Ezekkel az apróbb pályázatokkal ugyanakkor gyakorta ugyanannyi munka van, mint a többmillióssal.

Minden pályázati lehetőséget megpróbáltunk kiaknázni a könyvtári területen is, készpénzes nyereséggel két pályázatunk zárult (érdekltségnövelő és eMagyarország Pont), de több olyan pályázatunk volt, ahol szolgáltatást nyertünk (Nemzeti Kulturális Alaptól: 20 irodalmi folyóirat – ingyen, Külügyminisztériumtól – EU adatbázis használata, BRUXINFO és EU Hírlevél – ingyen, Oktatási és Kulturális Minisztérium – EBSCO adatbázis használata – ingyen). Jelenleg két pályázatunk van folyamatban, mely a 2009-es évre nyúlik át, ezeket a Nemzeti Fejlesztési Terv keretén belül adtuk be konzorciumban Nógrád megye minden városi könyvtárával, Szent Lázár Kórház Könyvtárával (Salgótarján) és a Budapesti Gazdasági Főiskola Könyvtárával (Salgótarján) együtt.

Rétság, 2009. január 20.

Végh. József
igazgató